

Toespraak wethouder Tollenaar (1 februari 2013)

Goedemorgen dames en heren,

Van harte welkom bij deze herdenkingsbijeenkomst bij het monument op de rampenbegraafplaats hier in Oude-Tonge. Het is goed om te zien dat u de moeite hebt genomen om deze herdenking met ons mee te maken. We zijn hier samengekomen om te herdenken dat de watersnood 60 jaar terug het leven in Oude-Tonge en omgeving genadeloos veranderde.

Het was in de nacht van zaterdag 31 januari op zondag 1 februari twee dagen na volle maan. In de ochtend van 1 februari om vijf uur werd derhalve springtij verwacht. Al vanaf 30 januari woedde een enorme storm vanuit het noordnoordwesten. Langs de kust met windkracht 11 werden windsnelheden gemeten van 135 kilometer per uur. Op 31 januari moest het om half elf 's avonds eb zijn. De stuwende kracht van de storm liet echter niet toe dat het koude water zich terugtrok.

Een grillig samenspel van storm en springtij verraste de delta van Europa. Nederland werd het zwaarst getroffen. Zeeland, West-Brabant en de Zuid-Hollandse eilanden werden in enkele uren overspoeld met ijskoud water. Enkelen voelden het gevaar en gingen op 31 januari aan de slag. De meeste mensen lagen echter te slapen toen het geweld van het water hen overviel.

Op veel plekken, ook hier in het zuidwestelijke deel van Goeree-Overflakkee, bleken de dijken niet bestand tegen de kracht van de natuur. Binnen een half uur stonden Nieuwe-Tonge en Oude-Tonge onder water. Gezinnen werden totaal verrast door het nietsontziende kolkende water. De verdrietige gevolgen laten zich raden. Oude-Tonge was het dorp waarin de meeste slachtoffers te betreuren vielen van alle kernen in Nederland. Ruim 300 inwoners van Oude-Tonge overleefden de gevolgen van de ramp niet.

Complete gezinnen kwamen om. Families werden uiteengerukt. Zij die de ramp niet bewust hebben meegemaakt - de meesten van ons - kunnen zich waarschijnlijk niet voorstellen welke gevolgen dit had. Gevolgen voor het gezin, voor de familie en voor de lokale samenleving. Iedereen was alles kwijt; men verloor geliefden, ouders, kinderen en andere familieleden. Maar velen verloren ook huis en haard. Zij verloren houvast, vertrouwen in de toekomst.

We zijn hier samen om te gedenken dat zovelen uit Oude-Tonge en omgeving het leven lieten in die barre nacht en de angstige tijd die daarna volgde. We zullen zo op gepaste wijze langs de honderden graven gaan van hen die 60 jaar geleden de ongelijke strijd verloren tegen het wassende water. Je krijgt een brok in de keel als je de lijst met slachtoffers ziet: Van kinderen waarvan de eerste verjaardag nog niet is gevierd, tot oudere mensen die na een werkzaam leven wilden genieten van wat rust.

Groepjes van mensen met dezelfde achternaam. 60 jaar geleden ging het helemaal mis. In Nederland. Hier op de eilanden. Hier in Oude-Tonge. Er werd een gat geslagen dat niet te repareren is. En zelfs na 60 jaar - een aanzienlijk deel van een mensenleven - raakt de ramp degenen die hem hebben meegemaakt en de nabestaanden van de slachtoffers, diep in het hart. Een verloren, oneerlijke strijd speelde zich die nacht - en de dagen er na - af.

Ik wil deze gelegenheid benutten om waardering uit te spreken voor degenen die hulp hebben verleend tijdens en na die rampnacht. Door gebrekkige middelen kwam gecoördineerde hulp maar langzaam op gang. Velen hebben zich na de overstroming – soms met gevaar voor eigen leven – ingezet om anderen te redden en te evacueren. Anderen boden onderdak of hielpen in materiële zin. Dit zijn de onbenoemde helden van die tijd.

Nog steeds leven mensen in deze regio met een emotionele erfenis die niet is uit te wissen. Na 60 jaar zijn er nog steeds mensen die bang zijn als het stormt. Deltawerken of niet. Er zijn nog steeds mensen die niet kunnen praten over de watersnoodramp. De gevolgen van de ramp zijn ook vandaag de dag nog merkbaar. We zullen daarom alert moeten zijn op onze veiligheid. We mogen niet verzaken als het gaat om de bescherming tegen de verwoestende kracht van het water. Ook in andere delen van de wereld komen heden ten dage beelden tot ons van overstromingen, tsunami's en de verwoestende kracht die dit met zich meeneemt.

We zullen straks samen één minuut stil zijn om onze dierbaren te gedenken die de strijd tegen het water verloren. Daarna zullen wethouder Trouwborst en ik namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Goeree-Overflakkee een krans leggen bij het monument. En dan lopen we langs de indrukwekkende rijen met graven waar de slachtoffers een laatste rustplaats vonden.

Een herdenkingsmoment als dit is uitermate belangrijk. Belangrijk voor hen die de ramp bewust hebben meegemaakt. Belangrijk voor de nabestaanden van hen die de ramp niet overleefden. Daarom is het ook goed dat er ook elders op Goeree-Overflakkee bijeenkomsten zijn. Vanmiddag zal een eilandelijke bijeenkomst plaatsvinden hier in de Hervormde Kerk in Oude-Tonge en ook vanavond zullen in Den Bommel, Nieuwe-Tonge en Stellendam herdenkingen plaatsvinden.

Herdenken is belangrijk, omdat de watersnoodramp zo'n groot verlies aan mensenlevens en zoveel wonden en verdriet in onze samenleving teweeg bracht. Een dergelijke ingrijpende gebeurtenis mogen we niet vergeten. Uit respect voor slachtoffers, nabestaanden vandaag ook aanwezig en de lokale samenleving. Daarom is herdenken noodzakelijk.

Het water van de zee zo hoog
Een mens zo klein en machteloos
Als dijken breken in de nacht
Niemand had dit ooit verwacht
Die tijd vergeet ik nimmer meer
Ik hoor haar stem steeds weer, steeds maar weer
Wij zullen samen met de engelen zijn
En daar is nooit geen stormramp of pijn

Ik wil u graag bedanken voor uw komst, en de organisatie bedanken voor hun inzet om deze bijeenkomst een waardige herdenking te doen zijn.

Dank voor uw aandacht.